

50-ий Злет Юнацтва
Елленвіл, Нью Йорк

Конкурс Знання

***Питання і відповіді по темі
«Буковина - Чернівці»***

*Спілка Української Молоді в Америці
2009р.*

Питання і відповіді по темі «Буковина. Чернівці».

Для Конкурсу Знання питання складені так, що кожна вікова група повинна знати питання молодшого віку.

Для Конкурсу Роїв прошу звернути увагу на додатки, в яких є приведені приклади народного мистецтва Буковини. Юнацтво повинно розрізняти народний стрій, характерні кольори вишивки та взори писанок Буковини.

6 - 7 років

1. Де знаходиться Буковина, Чернівці?

Місто Чернівці знаходиться на південному заході України на берегах ріки Прут, між Буковинськими Карпатами і річкою Дністер.

2. Як пояснюється значення слова «Буковина»?

Свою назву Буковина одержала від безмежних **букових лісів**, що покривали значну частину її території. Через безмежність лісів, територію краю часто називають Зеленою Буковиною.

3. Вміти знайти на мапі та показати місто-столицю Буковини Чернівці, місто Хотин, межі Чернівецької області, найбільші річки, які протікають через Буковину (Дністер, Прут), Буковинські Карпати.

8 - 9 років

1. Яке походження назви «Чернівці»?

Назва "Чернівці" походить від старослов'янського слова "черн". Колись за Київської Русі у 12 столітті на лівому березі річки Прут стояла фортеця, оборонні стіни якої із землі та дуба були чорного кольору. Тому людей з цього місця називали чернівцями, тобто «ті, хто жили і обороняли "чорний город"».

2. Яку річницю святкували Чернівці у жовтні 2008 року?

Чернівці були засновані у 12 столітті як оборонна фортеця (для оборони південно-західних кордонів Галицького князівства). Перша згадка про Чернівці в історичних документах датується 8 (восьмим) жовтня **1408** року. Саме тому на **початку жовтня 2008 року**, Чернівці святкували велике свято - **600-річчя** з дня першої письмової згадки про місто.

3. Що зображено на гербі міста Чернівців? Що це означає?

На гербі Чернівців вже понад два століття зображена **відчинена брама**, що символізує відкритість і гостинність міста, запрошення до співпраці.

4. Яка кількість населення Чернівців?

Населення Чернівців складає приблизно **240 тисячі** чоловік.

5. Хто з видатних письменників жив та творив в Чернівцях?

Видатна письменниця Ольга Кобилянська жила та творила в Чернівцях. В Чернівцях діє музично-драматичний театр ім. О. Кобилянської. Найулюбленішою вулицею чернівчан є пішохідна вулиця імені Ольги Кобилянської.

10 - 11 років

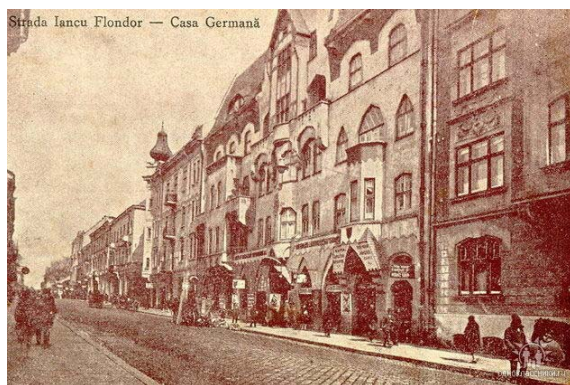
1. Коли і ким було засноване місто Чернівці? Чи сучасне місто знаходиться на тому ж самому місці?

Оборонну фортецю на місці Чернівців на лівому березі Прута заснував у другій половині XII ст. галицький князь **Ярослав Осмомисл**. Її зруйнували **татари** у XIII ст. Нове місто було побудоване на протилежному високому правому березі Прута.

2. З яких історичних регіонів складається Буковина?

Чернівці є обласним центром найменшої на Україні області, яка складається з двох історичних регіонів – **Північної Буковини та Північної Бессарабії**. Умовна межа між цими регіонами проходить на схід від Чернівців з півночі на південь.

3. Це все давні картки однієї вулиці, яка за австрійських часів називалася Панською, а нині вулиця Ольги Кобилянської. Чому ця вулиця мала (або має) такі назви?

Панська вулиця за австрійських часів була місцем для прогулянок. Саме тому вона була завжди пішохідною, люди могли спокійно прогулюватися по центру вулиці. Щоб прогулятися по ній горожани міста мусили бути гарно вдягненими. Оскільки бідним людям це було не по кишені, то назва вулиці повністю відображала в собі її основне призначення – місце для прогулянок панів. Вулиця добре охоронялася поліцією, тому навряд чи якомусь місцевому бомжу вдалося б хоча наблизитися та налякати своїм виглядом відпочинок місцевих панів. Оскільки ті часи давно відійшли у минуле, тому і вулиця має іншу назву. Зараз вона називається по імені Ольги Кобилянської – видатної української письменниці, яка більшість свого життя прожила у Чернівцях. Нині, окрім пречудового ансамблю будинків і неповторної атмосфери, яка переносить кудись у Париж чи Відень, збереглась і традиція прогулюватися по Кобилянській, як за австрійських часів. На щастя вулиця ніколи не змінювала свій статус – «пішохідна».

12 років

1. З якими сусідніми країнами та областями межує Чернівецька область? Показати на мапі.

Чернівецька область має спільний кордон з [Румунією](#), з [Республікою Молдова](#), межує з [Івано-Франківською](#), [Тернопільською](#), [Хмельницькою](#) та [Вінницькою](#) областями України.

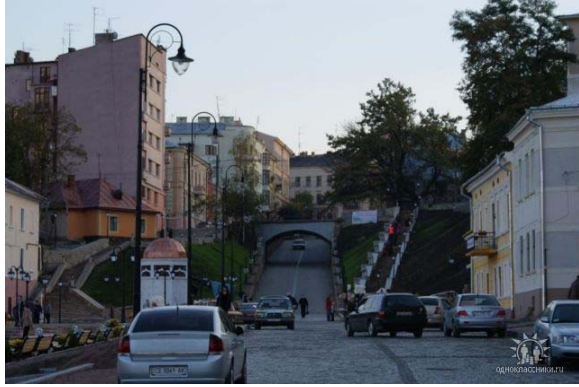
2. Яких видатних людей, які народились, жили чи творили ти знаєш?

Розвиткові української літератури на Буковині поклав початок найвизначніший її представник [Юрій Федькович](#). Непересічним явищем в історії української літератури стала творчість [Ольги Кобилянської](#), Сидора Воробкевича, Євгенії Ярошинської, Осипа Маковея, Івана Бажанського, Ірини Вільде, Дмитра Загула.

В місті творили: тенор Йозеф Шмідт, співак [Назарій Яремчук](#), композитори [Володимир Івасюк](#) та Богдан Крижанівський, заслужений діяч мистецтв України Данило Нарбут.

Завжди радують глядачів своєю творчістю народні артисти України - [Павло Дворський](#), [Іво Бобул](#), [Лілія Сандулеса](#). Тут розпочинали свою діяльність народні артисти України [Дмитро Гнатюк](#), [Софія Ротару](#), [Василь Зінкевич](#), видатний український актор і режисер [Іван Миколайчук](#).

3. Чому у цьому старовинному районі Чернівців більшість назв пов'язані зі словом «турецький» (міст, вулиця, провулок)? Як це пов'язано з історією краю?

Турецька криниця (зліва), нижче Турецького моста, є місцем витоку невеликої річки, яку під час забудови міста спрямували у трубу (і яка впадає у Прут). Назви вулиць цього найдавнішого району Чернівців говорить про вплив турків на історичне минуле краю. Після знищення слов'янської фортеці на лівому березі Пруту, місцеве населення заснувало місто на високому правому березі саме у цьому районі. Але, очевидно, що спокою люди не мали через постійні набіги турків, що

відобразилось у назвах.

Турецький міст (вигляд зверху).

4. Коли був заснований Чернівецький Університет?

У 1875 р. засновано [Чернівецький університет](#) з 3 [факультетами](#): філософським (на якому відовчився 1 рік Іван Франко), теологічним та медичним.

5. Де на території Чернівецької області і коли відбулася одна з найвизначніших битв 17 століття? Хто командував козацькими військами?

[Хотинська битва](#) (від назви міста Хотин) була однією з найбільших і найважливіших битв 17 століття для Європи. Вона відбулась восени [1621 року](#). Славний гетьман [Сагайдачний](#) керував козацьким військом. Військо турків утрічі переважали козацько-польське військо. Завдяки військовому таланту полководця Сагайдачного, об'єднані польсько-козацькі війська розбили 250 тисячну армію Османської імперії, яка хотіла загарбати нові території у Європі. У тій битві гетьман Сагайдачний був смертельно поранений і загинув від отруєної ворожої стріли.

13 - 14 років

1. Опишіть найбільші річки (Дністер, Прут), які протікають через Буковину. Звідки вони витікають, куди впадають? Який напрямок течії?

Дністер, який є однією з найбільших річок України починається на Львівщині і має більш спокійну течію. **Прут** бере початок від найвищої вершини України гори Говерли. Як Дністер, так і Прут течуть із заходу на схід і впадуть у Чорне море.

2. Які основні п'ять етнічних груп населення проживали в Чернівцях за австрійського часу?

За австрійського часу був такий розподіл національних груп у Чернівцях: українців — 19 %, румунів — 15 %, німців — 17 %, євреїв — 33 %, поляків — 15 %. Кожна з національностей мала свій Народний Дім, який був осередком національно-культурного життя.

Український Народний Дім

Румунський Національний Дім

Єврейський Народний Дім

Польський Народний Дім

Німецький Народний Дім

3. Назвати провідні галузі народного господарства сучасного міста Чернівців .

У Чернівцях сконцентровано близько 60 % промислової продукції області. Провідні галузі промисловості Чернівців: легка (швейна, ткацька, взуттєва фабрики); харчова (цукро-спиртовий комбінат, жировий комбінат, м'ясокомбінат); машинобудування і металообробна ; деревообробн; електронна промисловість.

15-16 років

1. Які були передумови Хотинської битви та яке її історичне значення?

У **Хотинській битві** 1621 року 250 тисячна турецька армія Османа II намагалася покінчити з поляками і рушити далі на Європу. Туркам протистояло об'єднане 30 тисячне польсько-литовсько-українське військо на чолі з польським головнокомандуючим Хоткевичем, на підмогу якому прийшло 40 тисячне козацьке військо на чолі з гетьманом **Сагайдачним**. Не дивлячись на значну перевагу турків, вони програли Хотинську битву. Значною мірою, це сталося завдяки військовому генію гетьмана Сагайдачного, який дуже вміло керував обороною Хотинської фортеці та здійснював напади на турків. Наслідки Хотинської битви мали велике міжнародне значення. Ця битва змусила Туреччину відмовитись від планів завоювання Європи. Розгром турецького війська під Хотином привів до внутрішнього політичного послаблення султанської влади (повсталі яничари вбили у **1622** р. Османа II), а також до посилення боротьби слов'янських та арабських народів проти турецького поневолення.

2. Коли, ким і з якою метою був побудований цей архітектурний ансамбль? Яке призначення ця будівля виконує зараз?

Резиденція буковинських митрополитів — найімпозантніша будова Чернівців, побудована 1864—1882 чеським архітектором [Й. Главкою](#) з використанням форм романської і візантійської архітектури та мотивів українського народного мистецтва (ансамбль резиденції й парк охоплює 12 га; з 1956 його перетворено на один з будинків [Чернівецького Університету](#)).

3. Яку спадщину залишила після себе австрійська влада у Чернівцях?

Сьогодні історико-архітектурна спадщина старовинних Чернівців - це цілісний, майже недоторканий ансамбль XIX та першої половини XX століть, що відображує культурний розвиток австрійської монархії цього періоду. Не перебільшуючи, можна стверджувати, що в Україні більше немає прикладів міської забудови такої якості та цінності. Достатньо сказати, що державний реєстр пам'яток архітектури нараховує понад **600 об'єктів** охорони, 24 з яких - загальнонаціонального значення.

4. Сучасне населення Буковини.

Впродовж віків та під впливом історичних подій Чернівці сформувалися як багатонаціональне та багатокультурне місто.

Згідно з останнім українським переписом 2001 року, **українці становлять 75 %** населення Чернівецької області, **румуні – 12.5 %**, молдовани 7.3 %, росіяни – 4.1 %, в той час як поляки, білоруси, євреї та інші національності складають решта 1.2 %. Більшість населення визнано, що розмовляє тією мовою, з якою себе ідентифікує.

17 років

1. Які є сліди давніших культур та цивілізацій на території Чернівецької області? Які археологічні знахідки були відкриті на території Буковини?

В археологічному плані територія Буковини абсолютно унікальна. Загалом тут виявлено понад **2000 археологічних пам'яток**: починаючи від раннього кам'яного віку і закінчуючи козацькою добою. На Буковині зроблено відкриття, які стали надбанням не лише вітчизняної, а й світової археологічної науки. Однією з таких знахідок, виявлених ще в другій половині 50-х років минулого століття і ретельно досліджених у 1963 році є рештки найдавнішого з усіх нині відомих в Україні штучних жител мисливців на мамонтів. Це перше у світовій практиці вивчення раннього кам'яного віку штучне житло було виявлене на мустьєрській (періоду останнього наступу льодовика) стоянці у селі Молодове на Дністрі. Складалося воно з 15 бивнів та 34 тазових кісток і лопаток, а також 12 черепів дорослих мамонтів вагою понад 100 кг кожний. Датуються ця знахідка віком приблизно 150 - 40 тисяч років тому, тобто це житло ще навіть не homo sapiens - людини розумної, яка з'являється тут у пізньому кам'яному віці приблизно 35 тисяч років тому, а неандертальців. Львівський археолог Олександр Черниш, який проводив розкопки на цій стоянці, там само виявив помережану гравіюванням і малюнками лопатку мамонта. Наразі це також одна з найдавніших в Україні пам'яток образотворчого мистецтва. Так що перші українські будівничі й художники жили саме на Буковині.

2. Чому Буковину можна віднести до прабатьківщини людства?

Буковину цілком справедливо можна віднести до прабатьківщини людства вже бодай тому, що саме тут був той осередок, звідки населення розселялося по всій Європі. Чому саме сучасні Дністер і Буковина є такими насиченими палеолітичними пам'ятками? Якщо так грубо прикинути, то 100-80 тисяч років тому по умовній лінії Львів – Київ – Дніпропетровськ проходив багатокілометрової товщини льодовик, який вкривав більшу частину сучасної України. Звісно, що вище цієї лінії ніякого життя просто не могло бути. Первісні люди жили там, де не було льодовика, в тому числі й на території сучасної Буковини. До того ж майбутня долина Дністра мала закриті долини терас, які досить добре прогрівалися сонцем, і де було зручно ховатися від негоди. Ще пізніше Дністер і вся навколишня територія давали величезну кількість риби і усілякої живності. Тих самих

мамонтів, печерних ведмедів, левів тощо. Коли ж льодовик став відступати, люди почали розселятися далі, і то не лише по Україні, а й усій Європі.

3. Чим тобі подобається Театральна Площа в Чернівцях?

Театральна площа

Одним з найгарніших місць Чернівців є ансамбль [Театральної площі](#), з гранітними спусками до скверу посередині. Окрасою і ключовою спорудою в забудові площі є музично-драматичний театр ім. О. Кобилянської. За архітектурою та інтер'єром він не поступався перед віденським. Про це втілення мистецьких амбіцій чернівчан гарно висловився австрійський публіцист Г. Гайнцен: “Чернівецький театр- це мрія з оксамиту й золота, спроектована віденськими архітекторами Гельмером і Фельнером... Чернівецький театр – то пам’ятка обізнаним із культурою чернівчанам...”.

4. Яка найстаріша церква в Чернівцях?

Найстаріша в місті— Миколаївська дерев'яна церква, дерев'яний храм Святого Миколая, який збудований у 1607 році та зберігся до наших днів. Тут відспівували сина Богдана Хмельницького – Тимоша, котрий загинув під час Сучавського походу.